

A Szent Jakab-zarándokút

A Szent Jakab-zarándokút, - amely spanyol nevén Camino de Santiago, leginkább az el camino néven emlegetett út – története igen régre nyúlik vissza.

A Betszaidában született Jakab egyike volt Jézus tanítványainak, majd aztán az első vértanú apostola is lett. Kiváltságos révén jelen volt a színeváltozáskor, Jairus leányának feltámasztásakor, és a Getszemáni-kertben is. Krisztus halálát követően 6. századi utalások szerint Jakab misszionáriusként tevékenykedett az Ibériai-félszigeten. Palesztínába történő visszatérése után Heródes király parancsára lefejezték. A király rendelete az volt, hogy Jakab apostolt vértanúhalála után eltemetni nem lehetett, ezért holttestét tanítványai ellopták, márvány szarkofágba tették, és elrejtették egy hajóra. A hajót azonban elfelejtették a parthoz kikötni, ezért azt a víz elvitte egészen a spanyolországi Galíciáig, és az akkori Iria Flaviában (ma Padrón) ért partot, ahol nagy nehézségek árán eltemették a testet.

A legenda szerint a feledésbe ment sír helyén 813 és 830 között egy éjszaka csodálatos csillag jelent meg egy galíciai remetének Pelagiusnak (Pelagio), ami elvezette őt Jakab sírjához. A megtalált sírt nagy tisztelet övezte, ezért először egy kis kápolnát építettek föléje, majd 1128 körül épült az a bazilika, amely lényegében ma is áll. Szent Jakab sírjához azóta a világ minden pontjáról érkeznek zarándokok, így aztán a szentföldi és római középkori zarándokút után a harmadik jelentős zarándokhelyé nőtte ki magát.

Így történt aztán, hogy egy szép verőfényes napon egymagam útnak indultam, hogy lerójam én is tiszteletem a szent előtt. Az itthoniak aggódtak, hogy egyedül vágok neki a hosszú útnak (bár csak hosszabb lett volna), de nekem ilyenkor mindig a főiskolai tanárom jutott eszembe, akinek egyik óráján egyetlen diák jelent csak meg. A tanár ekkor azt mondta a diáknak: „Én csak akkor tartok órát, ha legalább hárman részt vesznek rajta. Mivel itt van maga, itt vagyok én, no meg az Atya Úr Isten, ezért megtartom az órát”. Ebben a hitben, hogy sosem leszek egyedül az út alatt, 2012. augusztus 1-én Bécsből Párizsba repültem, ahol másfél óra alatt sikerült átvergődnöm Párizson a vasútállomásra azzal a reménnyel, hogy nem létező francia tudásom hiányában is útbaigazítanak a helyiek. Így is lett. Felpattantam a franciák TGV objektumára, és 5 órás suhanás után megérkeztem egy Bayonne-i átszállással Saint-Jean-Pied-de-Port városkába, utam kiindulópontjába a francia Pireneusokban.

Másnap reggel a lábam előtt hevert a 790 km hosszú út Saint-Jean-Pied-de-Port-ból Santiago de Compostellaig. Csaknem olyan hosszú ideig tartana elmesélnem a 25 napos zarándoklatot, mint amilyen sokáig valójában tartott az élmény, így megpróbálom átadni azt, amit inkább megélni érdemes.

Santiagot számos úton el lehet érní, de a legismertebb a francia, spanyolul Camino Frances. Ez a legjobban jelzett út. Eltévedni szinte lehetetlen, mert az utat a sárga nyíl és a Szent Jakab-kagyló váltakozása jelzi. Szükségtelen ezért útikönyvet cipelni magunkkal, azt így is úgy is elveszti a zarándok, ahogy az nekem is sikerült a hetedik napomon. A francia kisvárosban ellátják az embert a szükséges iratokkal, legfőképpen a zarándok útlevél (credencial) hasznos és szükséges, amelybe naponta beledélyeznek (sellos) a zarándokszállásokon, azért, hogy Santiagóban megkapja a peregrina (zarándok lány) az elismervényt (compostela), amely az út megtételét tanúsítja. A zarándok választhat, hogy az utat gyalog, bringával vagy netán lóháton tegye meg. Mivel a ló irányításával már voltak gondjaim korábban, maradtam a gyalogos verziónál. A túrazsák súlyát célszerű belőni a testsúly 10%-ára, ami esetemben csak 6 kiló lett volna (súlyosabbak előnyben), így próbáltam felhizlalni magam, persze ezt a folyamatot nem koronázta siker, így a zsák súlya 6 kg-ból 10 kg lett. Fontosnak tartom a túrabotokat, amelyek nagy segítséget nyújtanak a hegyen felfelé kaptatásban, de a lejtőkön lefelé is áldásosak. Nem is fájt a térdem sose. Ellenben több zarándoktársam is szenvedett térd problémákkal, később belátták, hogy a botot nemcsak az

öregeknek találták ki. Napjaimat átlag 30 km-es etapokkal tettem meg pihenő napok nélkül. Előfordultak hosszabb 40 km-es szakaszok is, de célszerű kisebb eltérésekkel menetelni, mert az ember megérzi a különbséget. Az első három napban még van súlya a túrazásnak, utána már fel sem tűnt, hogy cipelem, de hacsak egy almát is belepakoltam útravalónak, már nehéznek bizonyult. Kieleződnek a súly és távolság viszonyok.

Alto del Perdon – Ahol a szél és a csillagok útja találkozik

Az út során rengeteg zarándokkal találkozok az ember. Többek között ausztrál, német, olasz, spanyol, holland, indiai, kanadai, örült dél-afrikai (már több hónapja úton volt), amerikai, magyar, izlandi, koreai, francia, ír és még sorolhatnám hányféle náció. Így az embernek soha nem kellett egyedül gyalogolnia. Ha épp egyedül voltam, akkor azt egyből kiszúrták és már jöttek is segíteni akár a közös főzésben, láb masszírozásban, vagy akár a vízhólyag szurkálásban, amiből eleinte volt is bőven, mivel a bejáratott túracipőm nem bizonyított túl jól. Szinte minden lábujjamon volt egy-egy ampolla (vízhólyag). Egy sci-fi filmben statiszta, vagy akár E.T. lábfejének dublóre is simán lehettem volna. A harmadik napon annyira fájt a jobb achillesem, hogy átváltottam túraszandálra. Abban tettem meg Pamplonától az utat, hegyen, völgyben, borvidéken, a mérgezett folyón át, mezőn, erdőn, borkúttal tarkított terepen (ennek érdekes mód mindenki nagyon örült), autópálya mellett vezető utakon, ugyanis a táj nagyon változatos. A kietlen búzamező táblákon átívelő egyenes út mellett megtalálhatók a camino (ösvény, út) végére jellemző galíciai eukaliptusz erdők is.

Mezeta

Augusztus lévén szárazság volt, leginkább baszk földön és a Mezetán, csak az út végén Galíciában volt ködös a reggel. Vigyázni kell azonban a száraz, meleg napsütéses órákban, mert egy 40 km-es etap megtétele után egy alkalommal sikerült Leonban ágyba borulnom a napszúrás miatt, de egy-két órás pihenéssel, lázcsillapítóval és folyadék pótlással helyre pofoztam magam. Olasz zarándoktársam akkor marasztalni próbált, hogy maradjak plusz egy napot Leonban, de hallani se akartam ilyen időtétkozlásról.

Mindig korán keltem társaimmal, sokszor 5 órakor reggel, hogy elkerüljük a nagy hőségben való botorkálást, és persze azért is, hogy a nap végén legyen hely a zarándokszálláson. A helyhiánnyal kétszer is ráfáztam utam során, egyszer amikor Estellaban a helyiek a bikafuttatás lázában égtek, mintha az lenne életük utolsó napja, vörös kendővel a nyakukon futkorásztak fel és alá az utcákon, miközben én a 30 km-es etapom végén már csak egy zuhanyra és ágyra vágytam. A városban összesen három zarándokszállás volt, mindegyiken ott virított a completo (megtelt) felirat. Honfitársaim invitáltak ugyan egy közös híd alatt alvásra, de technikailag nem terveztem hasonlót, és az eső is igen csak lógott, így az egyik zarándokszállás hospilaterének (fogadós) segítségével találtam helyet 1,5 km-re a várostól. Másodszor a sörrel teli túrazsák okozta a gondot. Mivel nem akartuk cipelni az értékes nedűt zarándoktársaimmal, ezért útközben elfogyasztottuk azokat, így komótosan, de annál vidámabban értünk Santiagotól csak 20 km-re lévő szálláshelyünkre Arca do Pinoba, ahol természetesen nem maradt már szállás. Szerencsére velünk volt Jose, a spanyol peregrino (zarándok fiú) és kicsikart a szállásadónőnkől egy titkos szobát, bár így is két ágy jutott hármunkra. De hát előfordul néha az ilyesmi, főleg ha az olasz szobatársnőnél van a szobánk kulcsa, és dobálhatjuk kavicssal éjjel az ablakát, hogy beengedjen...

A zarándokszállás spanyolul albergue, ami egy szerény szállás leggyakrabban. 5-12 euróig a zarándokútlevéllel együtt rendelkezésére állt az embernek a tisztálkodásban, mosásban

(mert legtöbbször kézzel mos a zárándok naponta), felszereltségének függvényében a közös vacsora elkészítésben, (előfordul, hogy konyha az van, de felszerelés az nincs) amit a zárándokok közösen végeznek, így megoszlott az esti vacsora ára a társak között. Zárándokmenü sok helyen fellelhető potom 10-12 euróért. Tartalmaz tetszés szerint egy előételt, főételt, desszertet és egy üveg bort. Utóbbi mindig jól jött a nap végén. Útravalót nem érdemes cipelni a zsákban, mert falvakon, városokon visz keresztül az út, így mindig adódik egy bár, egy bolt vagy bodega, utóbbi donativoért (adomány), hogy legyen valamit a tejbe aprítani. Jellemzőek a donativo szállások is, ezek többnyire egyházi jellegűek. A szállásadók többnyire kedvesek, segítőkészek, a megfáradt zárándokot vízzel kínálják meg és a túrazsákot felviszik az emeletre, ami igencsak jól esik a nap végére. Ahány zárándokszállás, annyi féle szabály létezik. Sokszor a lábbelit a bejáratnál le kellett venni, volt, hogy adományos alapon kellett fizetni a szállásért, vacsoráért és a reggeliért is, történt ugyanis, hogy egy ilyen helyen, vegetáriánus vacsora gyanánt hatalmas lakomát kaptunk a hospitalertől, de előfordult ennek az ellenkezője is, amikor el kellett hagynunk a már befizetett szálláshelyünket a szállásadó vendégszeretetének hiánya miatt.

Alsó sor, balról az ötödik

Az alberguékre jellemző emeletes ágyas (litera) (van három szintes is) elszállásolás a legelterjedtebb, gyakran több száz fős hálótermekkel, aminek elviselése véleményem szerint három nap után teljesen megszokottá válik. A nyugalom megzavarására persze vannak kivételes esetek is, mint amikor egy koreai zárándok füldegóval a fülében aludt el, és pár perc múlva olyan hangos horkolásba kezdett, hogy a terembe belépő zárándokok nevetésben törtek ki. Továbbá nem érdemes a szálláson az egész éjszakát ajtócsapkodással, beszélgetéssel és telefoncsörgetésekkel tölteni, különben reggelre a hátizsák kövekkel teli meglepetést okoz a cserfes zárándoknak, ahogy az egy spanyol lánnyal is megesett.

Cruz de Ferro

Utunk, ahogy fentebb már említettem, falvakon és kisebb-nagyobb városokon visz keresztül, mint például Pamplona, Logrono, Burgos, Leon majd Santiago de Compostella.

Astorga – Püspöki palota

A nevezetességeken átívelő út folyamán így minden látványosságot megcsodálhatunk.

Az egyik ilyen számomra kedves városka Santo Domingo de la Calzada volt, amelynek templomában baromfipárt talál a látogató. Ezt nem hagyhattam ki, így kértem is egy belépőt mire megkérdezték, hogy a templom melyik részét kívánom megtekinteni? Akkor közöltem, hogy „azt ahol a tyúkokat láthatom”. A tyúkok legendája a 14. századra nyúlik vissza, amikor is egy német zarándok érkezett szüleivel a város fogadójába. A gazda lányának megtetszett a fiatalember, aki visszautasította a lány szerelmét, mire a megbántott lány ezüstserleget rejtett a fiú zsákjába és lopással vádolta meg őt. A legényt felakasztották. A Santiagoból visszatérő szülei a település kapujánál kötéllel a nyakán, de élve találtak rá, Santo Domingo vállán. Elsiettek a megdöbbszent szülők az éppen vacsorázó bíróhoz, aki erre a hírre azt mondta: „A fiatal annyira halott, mint ezek a sült csirkék itt a tányéromon”. Azonban ahogy ezt kimondta, az állatok a tányérjáról rikácsolva felröppentek. A bíró aztán elrohant a fiúhoz, levágta a kötélről és megkegyelmezett neki. A falu bírója ezért egy kötelet hordott hosszú ideig a nyaka körül figyelmeztetésképpen, a lány pedig kötél végezte. Tanulságos történet. A baromfikat 21 naponként cserélik.

O Cebreiro – Ahol az ostya hússá, a bor vérré vált.

A zarándok útja végén aztán Santiago de Compostellába, ahol arra a felismerésre jut, ami valójában a Taoizmus lényege, azaz, hogy maga az Út a cél. A katedrálisban ha szerencsénk van láthatjuk a zarándokmisen a botafumeirót (füstölő) aminek illatával lelki megtisztulásban is részesülhet a vándor, és persze amiért addig fáradtunk, hogy lerójuk tiszteletünket Szent Jakab koporsójánál. Ha időnk és kedvünk engedi, tovább gyalogolhatunk az óceán partjáig Finisterráig (Fin da Terra) a világ végére vagy Muxia-ig, ami 3-3 napi járásra található Santiagótól.

A felkészüléshez nem kell nagy cécó (bár én már egy évvel korábban tudtam, hogy megyek), a felszerelést azonban mindenképp be kell szerezni, felesleges dolgokat viszont ne vigyünk magunkkal. Ha sokat nem akarunk költeni (sajnos az árak évről évre magasabbak) érdemes egy-két momentumot megfogadni. Akinek sok ideje van, érkezhetsz Magyarországról stoppal is a kiindulási pontba (ahogy azt pár társam tette), adományos szállást választhat (feltéve ha fennáll a választás lehetősége), kinti alvás mellett is dönthetünk néha, vagy ha a közös vacsorák elkészítésében segédkezünk, sokat spórolhatunk. A spanyol nyelvet érdemes minél jobban elsajátítani, (angol után nem is olyan nehéz) hisz a spanyolok többsége sajnos nem beszél más nyelvet. Velem is előfordult (pont amikor napszúrásom volt), hogy a szállásadó kikérte magának, hogy spanyolon kívül más nyelvet használjak. De senkinek ne a nyelvtudás hiánya legyen a kifogás, hogy elinduljon a caminon, mert a fáradtságtól örül az ember a nap végén, hogyha megy a magyar, ami azért valljuk be, nem a legegyszerűbb nyelv.

Joséval Santiagoban a katedrálisnál

Tiszta szívből kívánom és remélem, hogy másnak is megadatik, hogy végig járja a camino valamelyik útját (ha lehet, otthonról egyedül induljon el) nemtől, kortól, betegségtől függetlenül, hisz a néha keservesen megtett kilométerek, vízhólyagok, a fáradtság végül többszörösen kárpótolják majd az embert. Elmondhatom, hogy felejthetetlen egy hónapom volt, s aki végig járja, biztosan nem elégszik meg egy caminoval, ahogy azt a tapasztalat mutatja, de nincs ez velem sem másképp...

¡Buen camino!

Méhes Judit